

УДК 378:373.61:371.134:33.01

DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2019-2-6>

Дін Юйцзін,

аспірант кафедри освітнього менеджменту та публічного управління,
Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНЕ САМОПРОЕКТУВАННЯ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

У статті розглянуто самопроєктування як важливий елемент для професійно-педагогічної підготовки майбутніх менеджерів освіти. Відзначається, що професійна діяльність фахівців не може бути достатньо якісною без сформованості прогностичної і проєктної компетентностей. Концентрацію індивідуального досвіду під вирішення професійних завдань забезпечує актопсихологічна компетентність. Менеджер сучасного навчального закладу – це професіонал, який свідомо і постійно підвищує свою кваліфікацію не тільки за допомогою організованих форм, а й у ході самопізнання, самодіагностування, самопроєктування, самовдосконалення. У статті проаналізовано основні компоненти менеджменту в сфері освіти, розкрито сутність поняття «самопроєктування» і проведено порівняльний аналіз різних теоретико-методологічних підходів (діяльнісного, суб'єктного, комплексного, функціонально-рольового, акмеологічного) для опису теоретико-методологічного підходу самопроєктування майбутніх менеджерів у трактуванні різних учених. Самопроєктування розглядається як здатність особистості майбутнього професіонала до включення в систему самовизначального і самоконтрольованого заходів, спрямованих на підвищення ефективності професійної діяльності та самовдосконалення особистісних якостей. Реальною методологічною підставою для результативного професійно-педагогічного самопроєктування майбутніми менеджерами освіти є синергетична акмеологія, яка досліджує закономірності досягнення довільною системою максимальної досконалості шляхом самоорганізації. Синергетична акмеологія містить у своєму складі теорію соціальної синергетики і теорію акмеологічного розвитку. Синергетична акмеологія є практичним застосуванням філософії успіху, що відбивається в її розділах: синергетична кар'єрологія, енергетическая катабологія, синергетична етнологія. На підставі проведеного аналізу сформульовано висновок про те, що самопроєктування – це процес виявлення можливих варіантів поєднання засобів, цілей, просторово-часових параметрів діяльності для відшукування найбільш прийняттого, оптимального варіанту для розвитку і вдосконалення особистості. Результатом самопроєктування є різні проєкти (варіанти) майбутньої діяльності, різні моделі Я-ідеального. Самопроєктування – це прагнення людини до вдосконалення свого особистісного «Я» в різних сферах життєдіяльності.

Ключові слова: акмеологія, майбутній менеджер освіти, навчальний заклад, прогностична компетентність, самопроєктування, теоретико-методологічні підходи.

Вступ

Нині український і китайський навчальний заклад повільно але впевнено рухається від традиційного навчального закладу до навчального закладу, що розвиває. Якщо у традиційному навчальному закладі менеджер працює та управляє у відповідності з вимо-

гами державних освітніх стандартів, дотримується традиційних принципів, організує та контролює підлеглих із невідповідним і неефективним підходом, то у розвивальному навчальному закладі його функції дещо інші. Провідна функція менеджерів у новому навчальному закладі – управління ним у відповідності

з перспективними і прогностичними планами для забезпечення якості процесу навчання, виховання, розвитку, формування учнів. Менеджер покликаний не контролювати, а спрямовувати, не управляти, а керувати процесами управління. І чим він виразніше розуміє цю свою провідну функцію, тим більше самостійності, ініціативи, волі він надає своїй організації.

Мета дослідження

Проаналізувати самопроектування як важливий елемент для професійно-педагогічної підготовки майбутніх менеджерів освіти та його теоретичних аспектів.

Для досягнення зазначеної мети сформулюємо завдання дослідження:

- розглянути сутність менеджменту у сфері освіти;
- проаналізувати і порівняти різні теоретико-методологічні підходи для опису теоретико-методологічного підходу самопроектування майбутніх менеджерів освіти;
- розкрити сутність самопроектування менеджерів освіти з точки зору синергетичної акмеології.

Методи дослідження

Для визначення сутності поняття «самопроектування» для майбутніх менеджерів освіти здійснено теоретичний аналіз літературних джерел із використанням порівняння, синтезу, абстрагування, узагальнення та поширення, а також методи дедукції та наукової індукції.

Результати дослідження

Менеджмент у системі освіти у працях деяких сучасних авторів постає як:

- цілеспрямований, системно організований процес впливу на його структурні компоненти і зв'язки між ними, що забезпечує їхню цілісність та ефективну реалізацію функцій, його оптимальний розвиток (Буданов В. Г. та ін.; Бобришев С. В., 1999);
- науково-організоване управління зі своєрідною ієрархією: перший рівень – управління діяльністю педагогічного колективу, другий – управління

діяльністю учнів (Сластьонін В. О. та ін., 1977; Си-монов В. П., 1997);

- комплекс принципів, методів, організаційних форм і технологічних прийомів управління педагогічними системами, спрямований на підвищення ефективності їх функціонування та розвитку (Беспально В.П., 1989; Баймолдаєв Т.М. та ін., 2007).

Менеджмент у сфері освіти включає такі основні компоненти:

- прогнозування та планування діяльності навчальних закладів, правильну постановку цілей, їх ранжування за ступенем важливості;
- раціональну розстановку кадрів, розподіл обов'язків, встановлення зв'язків між підсистемами та управління цими зв'язками;
- організацію системи освітньої інформації та ефективності її використання;
- усебічний контроль, аналіз та своєчасне коректування для запобігання чи найшвидшого усунення недоліків;
- належну кваліфікацію та досвід менеджерів освітніх закладів і систему підвищення їх майстерності (http://studopedia.ru/view_ekonomteor.php?id=73).

Теорія і практика ефективного управління, основи менеджменту освіти розкриті в працях М. Вудкока, Г. Габдулліна, Р. Гальковича, І. Герчикової, Е. Гроува, О. Єгоршина, С. Загородникова, А. Зверинцева, А. Кібанова, В. Лазарева, О. Огаркова, О. Петрова, В. Симонова, Л. Столяренко, Р. Фатхутдінова, Г. Корзнікова, Т. Шамова, О. Гукаленко, Л. Шипіліної, Р. Шерайзіної, О. Гаврикова.

Професійна діяльність фахівців не може бути достатньо якісною без сформованості прогностичної компетентності.

Прогностична компетентність, у свою чергу, науковцями визначається як: самостійна універсальна поліфункціональна педагогічна діяльність, спрямована на дослідження можливих тенденцій, перетворень і перспектив розвитку суб'єктів та об'єктів педагогічної діяльності (Захаров О. В., 2009); розумові дії, що за-

безпечують отримання випереджаючої інформації про об'єкт, що вивчається задля оптимального рішення поставлених навчально-виховних задач і задач подальшого розвитку кожного суб'єкта педагогічної взаємодії (Кабанська О. С., 2011); особливий психічний стан, який включає позитивне ставлення до виконання прогностичних функцій, відповідні мотиви, професійні знання та вміння, якості особистості і необхідні для виконання такого виду діяльності здібності (Севаст'юк М. С., 2000). Узагальнюючи, слід зазначити, що терміни прогностичні вміння і прогностична компетентність утворюють синонімічний ряд, в якому прогностична компетентність несе узагальнююче навантаження. У зв'язку з цим, в подальшому ми використовуємо термін прогностична компетентність.

Проектна компетентність характеризує здатність фахівця застосовувати знання, вміння та особистісні якості, що забезпечують готовність до виконання проектної діяльності та її успішність, усвідомлення її соціальної значущості і особистої відповідальності за результат цієї діяльності.

Як фактор успішної професіоналізації аутопсихологічна компетентність забезпечує концентрацію індивідуального досвіду під рішення професійних задач. Оптимізація внутрішніх можливостей відбувається в процесі самоперетворювальної діяльності, включеної в контекст вирішення професійних завдань. Суб'єкт професійної діяльності опановує своїми індивідуальними і особистісними особливостями як засобами ефективною реалізації професійної діяльності. Розвиток АК здійснюється при цьому на різних рівнях: суб'єкта професіоналізації, особистості професіонала, когнітивних процесів, емоційно-вольовому і поведінковому.

Про значущість роботи над собою як фактора професіоналізації йдеться в працях А. Деркача, В. Агапова, А. Маркової, Л. Мітіної, Н. Глуханюк, Р. Кричевського й ін. У сучасних ринкових умовах потрібно, щоб будь-який керівник не тільки мав глибокі і різнобічні знання, а й відрізнявся оперативністю і діловитістю, володів почуттям нового, постійно ви-

являв ініціативу. Це є найважливішою передумовою ефективною роботи самого керівника та очолюваного ним колективу.

Менеджер сучасного навчального закладу – це професіонал, який свідомо і постійно підвищує свою кваліфікацію не тільки за допомогою організованих форм, а й в ході самопізнання, самодіагностування, самопрогнозування, самопроектування, самовдосконалення.

Самопроектування, як важливий елемент для самовдосконалення менеджера, можна розглядати як механізм процесу професійної підготовки майбутнього менеджера освіти.

Відповідно до вищевикладеного необхідно проаналізувати і порівняти різні теоретико-методологічні підходи для опису теоретико-методологічного підходу самопроектування майбутніх менеджерів освіти.

У працях багатьох науковців (С. Степанової, О. Леонтьєва, М. Іоголевича, А. Журавльова, В. Занкова, З. Рябікіної, О. Сергієнко, Б. Ломова, Б. Ананьєва, К. Абульханової-Славської, С. Рубінштейна, А. Леонтьєва, А. Петровського й ін.) надані основні теоретико-методологічні підходи щодо вивчення особистості у сфері освіти, психології, педагогіки.

На нашу думку, одним із найбільш важливих є діяльнісний підхід, який трактується як процес діяльності людини, спрямований на становлення її свідомості та її особистості в цілому (Леонтьєв О. О., 2001). В умовах діяльнісного підходу людина, особистість постає як активна творча засада (Леонтьєв О. О., 2001). Можна так сказати, діяльнісний підхід – це підхід, який здійснюється і розвивається за допомогою позитивної й творчої особистості людини. Особистість є найважливішою неодмінною умовою.

Соціально-психологічні уявлення про особистість з позиції суб'єктно-діяльнісного підходу містяться в працях С. Рубінштейна. Як справедливо вказує К. Абульханова-Славська, єдиною логічним підставою, основною ідеєю, основним напрямком внутрішніх зв'язків його філософської та психологічної

концепції є ідея суб'єкта.

Суб'єктний підхід долає обмеженість «постулату безпосередності», згідно з яким внутрішня і зовнішня активність людини напряму обумовлюється впливами навколишнього середовища або окремими психічними функціями, і розкриває здатність людини до самодетермінації, самовизначення, саморозвитку. Такого підходу дотримуються К. Альбуханова-Славська (Абульханова К. О., 2002), Л. Анциферова (Анциферова Л. І., 2000), А. Брушлинський (Брушлинський А. В., 1992), В. Занков (Занков В. В., 2005), О. Сергієнко (Сергієнко О. О., 2008).

У міру становлення і розвитку особистості значне місце в житті займають такі самопроцеси, як самовиховання, самоформування, самовладання. Отже, найбільший інтерес належить внутрішнім умовам, за допомогою яких діють вплив, ціннісні мотиви і воля. У суб'єкті пов'язуються пізнавальні і діяльні характеристики психології людини. Суб'єкт постає як підстава зв'язку свідомості і діяльності.

Функціонально-рольовий підхід, який би розглядав підприємницьку діяльність як професію, з'явився на початку ХХ століття. Починаючи з праць Фредеріка Уінслоу Тейлора «Менеджмент» або «Управління фабрикою» і Анрі Файоля «Основи менеджменту» були виділені основні принципи управлінської праці, виникла особлива професія «менеджер» і міждисциплінарна наука «менеджмент». Концептуальною основою рольового підходу є рольова теорія особистості керівників. Для виявлення характерних психологічних ознак підприємницької діяльності застосовуються функціонально-рольовий і структурний підходи.

Комплексний підхід є однією з методологічних підстав соціальної психології особистості. Він сформульований і реалізований Б. Ананьєвим. Аналізуючи особливості сучасного наукового знання про людину, Ананьєв зазначив, що проблема людини стає спільною проблемою всієї науки в цілому. Він виділив ієрархічно супорядні рівні організації людини: 1 – індивід, 2 – особистість, 3 – індивідуальність. На його думку, індивідуальність утворюється на основі взає-

мозв'язку особливостей людини як особистості і як суб'єкта діяльності, які обумовлені індивідуальними природними властивостями.

В. Ганзен детально проаналізував проблеми системних описів і виділив три види системного підходу: комплексний, структурний і цілісний (Ганзен В. О., 1984). Таким чином, запропонована ідея повноти при реалізації системного підходу в різних теоріях. Опис системи, на думку В. Ганзена, повинен містити (Ганзен В. О., 1984):

- 1) її елементний склад;
- 2) структури, або підсистеми, що утворюються цими елементами;
- 3) функції системи, її підсистем та елементів;
- 4) інтегральні властивості системи;
- 5) системотвірні фактори;
- 6) взаємозв'язки із середовищем.

Межі застосування системного підходу:

- 1) системний підхід – не самоціль, плодами його є чіткі теоретичні й експериментальні висновки;
- 2) системний підхід застосовується лише до тих об'єктів, які мають високий ступінь функціональної відособленості.

Типи системного підходу:

1. комплексний (вивчається тільки склад системи, немає відносин між елементами, елементами і цілим);
2. структурний (склад, відносини між елементами, немає відносини елементів і цілого);
3. цілісний (розглядаються всі відносини).

Системний підхід – застосування системних методів для вирішення завдань систематики, планування й організації комплексного і систематичного експерименту.

Акмеологічний підхід є сукупністю принципів, прийомів і методів, які дають можливість вирішувати акмеологічні проблеми і завдання (https://med-books.info/akmeologiya_770/metodyi-akmeologicheskikh-issledovaniy.html).

На думку А. Деркача, акмеологічний підхід визначається використанням загальних підходів (комплексного, системного, суб'єктного), загальних

принципів (принцип детермінізму, принцип розвитку, принцип гуманізму), а також спеціальних, більш конкретних методологічних принципів (принцип суб'єкта діяльності, принцип життєдіяльності, принцип потенційного й актуального, принцип моделювання, принцип оптимальності, операційно-технологічний принцип, принцип зворотного зв'язку).

Структура акмеологічного підходу, за Н. Кузьміною, полягає в синтезі трьох глобальних підходів, що сформувалися в різних галузях наукового знання: системного, цілісного і функціонального підходів (Б. Ананьєв, П. Анохін).

Синергетична акмеологія закладає основи навичок застосування синергетичного методу до соціальних явищ, спрямована на розвиток здібностей майбутнього фахівця до інтеграції природничого та гуманітарного знання, що уможливить формування цілісного уявлення про процес самоорганізації людини і суспільства, усвідомлення своєї ролі в цьому процесі (Філософія і сучасному світі, 2012).

Інтерес до самопроекування і побудови життєвих планів насамперед обумовлений бажанням управляти подіями свого життя, контролювати їх. Актуальність вивчення впливу життєвих планів на якість життя особистості в конкретний момент визначається складною соціально-економічною ситуацією, коли зацікленість людини на труднощах сьогодення призводить до серйозних внутрішньоособистісних і міжособистісних конфліктів. Неповноцінність структури особистості (без орієнтації на майбутнє) гальмує її розвиток. При цьому тільки єдність минулого, теперішнього і майбутнього в свідомості людини забезпечує її стійкість в житті, діяльності і спілкуванні. І, якщо категорії минулого і сьогодення очевидні, то майбутнє може або усвідомлюватися взагалі, або сприйматися як невідома фатальність.

Ціннісні і мотиваційні детермінанти самопроекування залишаються провідними на всіх етапах професійного становлення майбутнього менеджера освіти. У психології розроблено досить велику кількість методик, спрямованих на діагностику мотивів у профе-

сійній діяльності, термінальних та інструментальних цінностей, а так само індивідуально-особистісних якостей, професійно значущих у педагогічній професії. За результатами використання цих методик проводиться аналіз ціннісних орієнтацій, мотиваційного вибору і особистісно-значущих якостей майбутніх фахівців. Зусилля всього педагогічного колективу, який забезпечує якісну підготовку менеджерів освіти, зводяться до надання студентам компетентної психолого-педагогічної допомоги зі створення організаційно-методичних умов для професійного акмеологічного самопроекування як основи побудови кар'єри.

Вищий ступінь зрілості людини – «акме» – являє собою багатовимірний стан людини, що охоплює значний за часом період її життя і показує, наскільки вона відбулася як особистість, фахівець, громадянин, батько і т.д. Така характеристика є динамічною і вирізняється варіативністю.

Акмеологія виявляє механізми і результати впливу макро-, мікро-, мезофакторів на людину і ставить перед собою завдання розробки такої стратегії життя людини, яка б дала їй можливість максимально проявити себе в усіх сферах на ступені зрілості.

Термін «самопроекування» отримав наукове теоретичне обґрунтування в кінці ХХ – початку ХХІ століть. У його трактуванні вченими, практиками спостерігаються відмінності, однак найчастіше під самопроекуванням розуміється діяльність, пов'язана зі саморозвитком, вдосконаленням і набуттям досвіду, вмінь, навичок (А. Мамадалієв, Р. Ареф'єв, А. Попов та ін.). Загальним для визначень різних авторів є діяльнісний і суб'єктний характер самопроекування.

У сучасний період актуальною є діалектика мінливості і стійкості Я-особистого та Я-професійного, його поліфонічність, самоконструювання в залежності від дії наявних соціокультурних факторів, необхідних для існування Я-конструкції в сучасному динамічному, мінливому світі.

Проблема самопроекування розглядається у філософії, менеджменті, психології та педагогіці. Філософи (В. Розанов, Ж. П. Сартр, В. Соловйов і ін.) і

психологи розглядають самопроекування як сутнісну природу людини, що виражається в її «здатності будувати саму себе, а отже, постійно змінювати зміст відповіді на запитання про її власну сутність» (А. Леонт'єв), як спосіб культурного самовизначення.

У менеджменті обґрунтована ефективність використання самопроекування як «навчання дією» (Л. Гительман). При цьому поняття самопроекування співвідноситься з поняттям самоменеджменту.

Психолого-педагогічна характеристика самопроекування професійної підготовки як важливого компонента професійного самовдосконалення представлено багатьох працях, в т.ч. у напрацюваннях В. Безрукова, Н. Кузьміної, Ю. Тюннікова й ін.

Грунтуючись на контент-аналізі ми розглядаємо самопроекування як здатність особистості майбутнього професіонала до включення в систему самовизначального та самоконтрольованого заходів, спрямованих на підвищення ефективності професійної діяльності та самовдосконалення особистих якостей.

Реальною методологічною підставою для результативного професійно-педагогічного самопроекування майбутніми менеджерами освіти, на нашу думку, є синергетична акмеологія.

1. Синергетична акмеологія є складовою частиною соціальної синергетики. Вона має дві складові частини: теорію соціальної синергетики і теорію акмеологічного розвитку. Синтез цих напрямків дав змогу сформувати нову предметну галузь – синергетичну акмеологію, що досліджує закономірності досягнення довільною соціальною системою максимальної досконалості шляхом самоорганізації.

2. Проблема досягнення успіху людиною і суспільством вирішується в синергетичній акмеології з точки зору концепції синергетичної філософії історії, що має три рівня методологічного дослідження: феноменологію, есенціологію та есхатологію.

3. Феноменологія відповідає на запитання «Що таке соціальна самоорганізація та її вершина (успішність)?». Основними поняттями, що розкривають сутність феноменології, є: а) акмеологічні категорії під-

йому, спаду, точки, стадії, катарсису, катастрофи, кризи; б) соціально-синергетичні категорії ієрархізації, деієрархізації, простого атрактора, дивного атрактора.

4. Есенціологія відповідає на запитання як відбувається соціальна самоорганізація, як досягається успіх у соціальній самоорганізації. Основними категоріями є: а) акмеологічні принципи стану, властивості, гармонії, констатації, кульмінації, топології, закону вершини; б) соціально-синергетичні категорії соціального відбору, тезаурусу, детектора, селектора.

5. Есхатологія відповідає на запитання «Куди спрямована соціальна самоорганізація, який сенс успіху, розглянутого в діалектиці розвитку?». Основними поняттями цього рівня дослідження є: а) акмеологічні категорії результату, локального, глобального й абсолютного акме; синергетичні категорії супермезу, супервідбору, суператрактора.

6. Синергетична акмеологія являє собою також практичне застосування філософії успіху. Це відбивається в основних її розділах: синергетична кар'єрологія, синергетична катабологія, синергетична етнологія (Філософія і сучасному світі, 2012).

Психологами розкриті можливості самопроекування як форми психотехнічної практики (В. Клейман), як механізму сприйняття наукового і художнього образу (А. Щасливцев).

При оптимізації самопроекування у вищій як певної ціннісної позиції по відношенню до аспектів свого «Я» у професійній діяльності, ми спираємося на погляд В. Сластьоніна про те, що позиція являє собою злиття трьох сфер: пізнання, дії, переживання і припускаємо, що ставлення до себе реалізується в особливих сферах пізнання (самопізнання), емоційних станах (переживаннях) і діях щодо самого себе.

Висновки

Підсумовуючи викладений матеріал, зазначаємо, що нами розглянуто зміст менеджменту у сфері освіти. Проаналізовано та порівняно різні теоретико-методологічні підходи для опису теоретико-методологічного підходу самопроекування майбутніх менеджерів освіти: діяльнісний, суб'єктний,

комплексний, функціонально-рольовий, акмеологічний.

Менеджмент (англ. Management - управління, система управління) - це сукупність сучасних технологій принципів, методів, засобів і форм управління, спрямованих на підвищення ефективності роботи закладу. Менеджмент пронизує всю організацію, торкається практично всіх сфер її діяльності.

Діяльнісний підхід – це підхід, який здійснюється і розвивається за допомогою позитивної й творчої особистості людини. Особистість є найважливішою неодмінною умовою.

Суб'єктний підхід долає обмеженість «постулату безпосередності», згідно з яким внутрішня і зовнішня активність людини напряду обумовлюється впливами навколишнього середовища або окремими психічними функціями, і розкриває здатність людини до самодетермінації, самовизначення, саморозвитку.

Функціонально-рольовий підхід - Концептуальною основою рольового підходу є рольова теорія особистості керівників. Для виявлення характерних психологічних ознак підприємницької діяльності застосовуються функціонально-рольовий і структурний підходи.

Комплексний підхід є однією з методологічних підстав соціальної психології особистості.

Акмеологічний підхід є сукупністю принципів, прийомів і методів, які дають можливість вирішувати акмеологічні проблеми і завдання. Акмеологічний підхід визначається використанням загальних підходів (комплексного, системного, суб'єктного), структура акмеологічного підходу полягає в синтезі трьох глобальних підходів, що сформувалися в різних галузях наукового знання: системного, цілісного і функціонального підходів.

На нашу думку, акмеологічний підхід є найбільш адекватний теоретико-методологічний підхід до опису самопроєктування.

Реальною методологічною підставою для результативного професійно-педагогічного самопроєктування майбутніми менеджерами освіти, на нашу

думку, є синергетична акмеологія.

Синергетична акмеологія - досліджує закономірності досягнення довільною соціальною системою максимальної досконалості шляхом самоорганізації. З точки зору Концепції синергетичної філософії історії, що має три рівня методологічного дослідження: феноменологію, есенціологію та есхатологію.

Виходячи з синергетичної акмеології, ми визначили, що сутності самопроєктування – це процес виявлення можливих варіантів поєднання засобів, цілей, просторово-часових параметрів діяльності з метою пошуку найбільш прийняттого, оптимального варіанту для розвитку і вдосконалення особистості. Результатом самопроєктування є різні проєкти (варіанти) майбутньої діяльності, різні моделі Я-ідеального. Отже, самопроєктування – це прагнення людини до поліпшення (вдосконалення) свого особистісного-Я в різних сферах життєдіяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буданов В. Г., Журавлев В. А., Харитонов В. А. Управление образовательным процессом в современных условиях: инновации и проблемы моделирования. URL: <http://spkurdyumov.ru/education/upravlenie-obrazovatelnyim-processom/2/> (дата обращения 10.06.2019).
2. Бобрышов С. В., Колосова Н. В. Управление образовательным процессом как социальная технология. *Вестник СевКавГТУ. 1999, №1. С.73-78.*
3. Педагогика: Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений / В. А. Сластенин, И. Ф. Исаев, А. И. Мищенко, Е. Н. Шиянов. М.: Школа-Пресс, 1977. 432 с.
4. Симонов В. П. Педагогический менеджмент: 50 ноу-хау в области управления образовательным процессом. *Учеб. пособие. М., 1997. 288 с.*
5. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. М.: Педагогика, 1989. 192 с.
6. Педагогический менеджмент и управление развитием образования. Коллективная монография / Т.М. Баймолдаев, В. И. Безруков, И. А. Носков,

Н. А. Соловова. Алматы-Самара, 2007. 466 с.

7. URL:http://studopedia.ru/view_ekonomteor.php?id=73 (дата обращения 10.06.2019)
8. Захаров А. В. Формирование прогностических умений студентов педагогического вуза (на материалах изучения дисциплин психолого-педагогического цикла): автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». Новокузнецк, 2009. 24 с.
9. Кабанська О. С. Формування вмінь педагогічного прогнозування в майбутніх учителів у навчальній діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.09 «Теорія навчання». Харків: [б.в.], 2011. 20 с.
10. Севастюк М. С. Формування прогностичних знань та вмінь у студентів педагогічних факультетів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.09 «Теорія навчання». К., 2000. 17 с.
11. Леонтьев А. А. Что такое деятельностный подход в образовании? *Начальная школа: плюс-минус*. 2001. № 1. С. 3-6.
12. Абульханова К. А. Рубинштейновская категория субъекта и ее различные методологические значения. *Психология индивидуального и группового субъекта* / Под ред. А. В. Брушлинского, М. И. Воловиковой. М.: ПЕР СЭ, 2002. С. 34–50.
13. Анцыферова Л. И. Психологическое содержание феномена субъект и границы субъектно-деятельностного подхода. *Проблема субъекта в психологической науке*. М.: Академический проспект, 2000. С.27-42.
14. Брушлинский А. В. Проблема субъекта в психологической науке (статья вторая). *Психологический журнал*. Т 13. 1992. № 6. С. 3-12.
15. Занков В.В. Психология понимания: проблемы и перспективы. М.: ИП РАН, 2005. 448 с.
16. Сергиенко Е. А. Субъектная регуляция со-владающего поведения / Под ред. А. Л. Журавлева, Т. Л. Крюковой, Е. А. Сергиенко. М.: Ин-т психологии РАН, 2008. С. 67-82.
17. Ганзен В. А. Системные описания в психологии. Л.: ЛГУ, 1984. 176с.
18. URL: https://med-books.info/akmeologiya_770/metodyi-akmeologicheskikh-issledovaniy.html (дата обращения 04.06.2019)
19. Философия в современном мире: диалог мировоззрений: *Материалы VI Н 34 Российского философского конгресса (Нижний Новгород, 27-30 июня 2012г.). В 3 томах. Т. II*. Н. Новгород: Изд-во Нижегородского госуниверситета им. Н. И. Лобачевского, 2012. 467 с.

REFERENCES

1. Budanov, V. G., Zhuravlev, V. A. & Kharitonova, V.A. Upravlenie obrazovatelnyim protsessom v sovremennykh usloviakh: innovatsiia i problemy modelirovaniia [*Management of the educational process in modern conditions: innovations and problems of modeling*]. Retrieved from <http://spkurdyumov.ru/education/upravlenie-obrazovatelnyim-processom/2/> [in Russian].
2. Bobryshov, S. V. & Kolosova, N. V. (1999). Upravlenie obrazovatelnyim protsessom kak sotsialnaia tekhnologiia [Management of the educational process as a social technology]. *Vestnik SevKavGTU – Herald of the North Caucasian State Technical University*, 1. 73-78 [in Russian].
3. Slastenin, V. A., Isaev, I. F., Mishchenko, A. I. & Shiianov, E. N. (1977). *Pedagogika: uchebnoe posobie dlia studentov pedagogicheskikh uchebnykh zavedenii* [*Pedagogy: textbook for students of pedagogical educational institutions*]. Moscow: Shkola-Press [in Russian].
4. Simonov, V. P. (1997). *Pedagogicheskii menedzhment: 50 nou-khau v oblasti uprvleniia obrazovatelnyim protsessom* [*Pedagogical management: 50 know-how in the field of educational management*]. Moscow [in Russian].
5. Bespalko, V. P. (1989). *Slagaemye pedagogicheskoi tekhnologii* [*The components of educational technology*]. Moscow: Pedagogika [in Russian].
6. Baimoldaev, T. M., Bezrukov, V. I., Noskov, I. A. & Solovova, N. A. (2007). *Pedagogicheskii menedzhment i upravlenie razvitiem obrazovaniia. Kollektivnaia monografiia*. [*Pedagogical management and education devel-*

opment management] Almaty-Samara [in Russian].

7. Sait "Studopediia-vasha shkolapediia" [Site "Studio-your school-pedagogy"]. Retrieved from http://studopedia.ru/view_ekonomteor.php?id=73 [in Russian].

8. Zakharov, A. V. (2009). Formirovanie prognosticheskikh umenii studentov pdagogicheskogo vuza (na materialakh izucheniia distsiplin psikhologo-pedagogicheskogo tsikla) [Formation of prognostic skills of students of a pedagogical university (on the materials of studying the disciplines of the psychological-pedagogical cycle)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Novokuznetsk [in Russian].

9. Kabanska, O. S. (2011). Formuvannia vmin pedahohichnoho prohnouzuvannia v maibutnikh uchyteliv u navchalnii diialnosti [Formation of pedagogical forecasting skills for future teachers in educational activities]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

10. Sevastiuk, M. S. (2000). Formuvannia prohnostychnykh znan ta vmin u studentiv pedahohichnykh fakultetiv [Formation of prognostic knowledge and skills among students of pedagogical faculties] *Extended abstract of candidate's thesis*. Kiev [in Ukrainian].

11. Leontev, A. A. (2001). Chto takoe deiatelnostnyi podkhod v obrazovanii? [What is an activity approach in education?]. *Nachalnaia shkola: plus-minus – Primary school: give or take, 1*. [in Russian].

12. Abulkhanova, K. A. (2002). Rubinshteinovskaia kategoriia subieekta i ee razlichnye metodologicheskie znacheniiia [Rubinstein category of the subject and its various methodological meanings]. *Psikhologiya individualnogo i gruppovogo subieekta – Psychology of the individual and group subject* (pp. 34-50). Moscow: PER SE [in Russian].

13. Antsyferova, L. I. (2000). Psikhologicheskoe sodержanie fenomena subieekt i granitsy subieekt-deiatelnostnogo podkhoda. [The psychological content of the phenomenon of the subject and the boundaries of the subject-activity approach]. *Problema subieekta v psikhologicheskoi nauke – Subject Problem in Psychology* (pp. 27-42). Moscow: Akademicheskii prospekt [in Russian].

14. Brushlinskii, A. V. (1992). Problema subieekta v psikhologicheskoi nauke (statia vtoraiia). [The problem of the subject in psychological science (article two)]. *Psikhologicheskii zhurnal – Psychological Journal, (Vols. 13), 6*. 3-12 [in Russian].

15. Zankov, V. V. (2005). *Psikhologiya ponimaniia: problemy i perspektivy. [The psychology of understanding: problems and prospects]*. Moscow: IP RAN [in Russian].

16. Sergienko, E. A. (2008). Subieektnaia reguliatsiia sovladaushchego povedeniia [Subject regulation of coping behavior] (pp. 67-82). Moscow: Institut psikhologii RAN [in Russian].

17. Ganzen, V. A. (1984). *Sistemnye opisaniia v psikhologiiu [System descriptions in psychology]*. Leningrad: LGU [in Russian].

18. Cait meditsinskogo portala [Medical Portal Website]. Retrieved from https://med-books.info/akmeologiya_770/metodyi-akmeologicheskikh-issledovaniy.html.

19. Filosofiiia v sovremennom mire: dialog mirovozzrenii [Philosophy in the modern world: a dialogue of worldviews]. (2012). Proceeding from PMW '12: VI Materialy Rossiiskogo filosofskogo kongressa – *Philosophy in the modern world: a dialogue of worldviews*. (Vols. 1-3). Nizhny Novgorod: Publishing House of Nizhny Novgorod State University named after N. I. Lobachevsky [in Russian].

Ding Yujing,

Post-graduate student,

Department of Educational Management and Public Administration,

South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky,

26, Staroportofrankivska Str., Odesa, Ukraine

**PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL SELF-DESIGN OF FUTURE EDUCATION MANAGERS:
THEORETICAL ASPECTS**

The article considers self-design as an important element for the professional and pedagogical training of future education managers. It is noted that the specialists' professional activities cannot be sufficient for quality without the formation of prognostic and design competencies. The concentration of individual experience in solving professional problems provides act-psychological competence. The manager of a modern educational institution is a professional who consciously and constantly improves his/her qualifications not only by means of organized forms, but also in the course of self-knowledge, self-diagnosis, self-design, and self-improvement. The article analyzes the main components of education management, reveals the essence of the concept of "self-design" and shows a comparative analysis of various theoretical and methodological approaches (activity, subject, complex, functional role-playing, acmeological) to describe the theoretical and methodological approach of self-designing future managers in interpreting various scientists. Self-design is considered as the personal ability of the future personnel to the inclusion in the system of self-determined and self-controlled activities which aim at increasing the efficiency of professional activity and self-improvement of personal qualities. The real methodological basis for effective professional and pedagogical self-design for future education managers is synergetic acmeology, which explores the regularity of attaining the maximum perfection by an arbitrary system of self-organization. Synergetic acmeology contains the theory of social synergetics and the theory of acmeological development. Synergetic acmeology is a practical application of the philosophy's success, which is reflected in its sections: synergetic carherology, synergetic catabology, synergetic ethnology. Based on the analysis, it was concluded that self-design is the process of identifying possible options for combining means, goals, spatial and temporal parameters of activity to find the most acceptable, optimal option for the development and improvement of the personality. The result of self-design is various projects (options) for future activities, various types of Self-concept. Self-design is the desire of a person to improve his/her Self-concept in various areas of life.

Keywords: acmeology, future education manager, prognostic competence, self-design, synergetic acmeology, theoretical and methodological approaches, educational institution.

Ποδανο δο ρεδακτiι 30.07.2019